

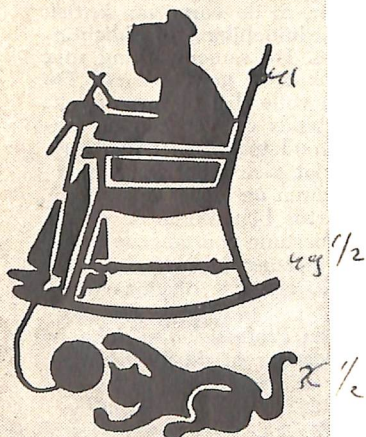
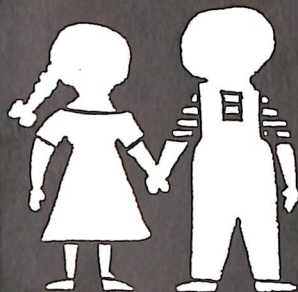


JAARVERSLAG 1966

HUMANITAS

NEDERLANDSE VERENIGING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK - J. W. BROUWERSSTRAAT 16 - AMSTERDAM

EXTRA NUMMER NR. 4 - SEPTEMBER '67 VAN HET LEDENORGAAN DER
VERENIGING 'VAN MENS TOT MENS' - VERSCHIJNT VIER MAAL PER JAAR
TELEFOON 739444 - GIRONUMMER 582000.



De inhoud van de brochure 'Uitzicht', uitgegeven door de vereniging in 1965, heeft, zoals dat ook bedoeld was, de grondslag geleverd voor het huidige en het op de toekomst van 'Humanitas' gerichte beleid. Als direct gevolg van de gedachten en ideeën, vastgelegd in deze brochure, zal het congres in 1967 onder meer worden geconfronteerd met een planmatige en kwantificerende beschrijving van hetgeen door de uitvoeringsorganen van onze vereniging in de komende vijf jaar zal kunnen worden verricht en van de hervormingen in de apparatuur die daarvoor nodig worden geacht. Humanitas is onmiskenbaar nog in beweging en in ontwikkeling.

Het bestuur acht het zijn plicht, deze ontwikkeling zo goed mogelijk te voorzien. Het is ook van mening dat met plannen en prognoses, feilbaar en onderhevig aan onverwachte invloeden als zij zijn, toch méér vermogen uit de voorwaartse beweging kan worden geput dan met een reeks opportune aanpassingen, hoe gezond de 'volksmond' dat soms moge vinden.

Voorspelbare categorieën (regionale behoefte, onze vermogens, ledental en financiën) zullen zo goed mogelijk worden vastgelegd, moeilijk voorspelbare categorieën (de mate van de-
confessionalisering van het maatschappelijk werk, subsidiebeleid, behoefte tot samenwerking) zullen onder voortdurende observatie blijven. De tendens tot ontzuiling is onmiskenbaar. De mate waarin dit in de praktijk tot meer en betere samenwerkingsvormen voor de werkuitoering zal leiden is nog niet geheel te overzien. Het onbekende daargelaten zal binnen onze vereniging gestreefd worden naar uitbreiding waar nodig, en, waar mogelijk, naar vermindering van het aantal één-mans-bureaus voor maatschappelijk werk; voorts naar een zo hoog mogelijke graad van integratie van werksoorten en naar een goede werkbegeleiding voor het groeiend aantal uitvoerende medewerkers.

De tijd is rijp om onze tot dusverre vaag met 'schaalvergroting' gekenschetste bedoelingen met onze werkeenheden, te vervangen door wensen en plannen met een meet- en weegbare inhoud. Daar zal binnenkort een begin mee worden gemaakt en wel op het komende congres, waarop wij ons nu reeds voorbereiden. Uitbreidingsplannen zullen en kunnen niet meer los worden gezien van samenwerkingswensen en -problemen. Niet alleen bij ons, maar ook bij anderen. Daarom bestudeert nu een commissie van Humanitas tegelijkertijd de mogelijkheden voor, zowel als de aspecten en perspectieven van de samenwerking met andere instellingen.

Van invloed op de verschijnsvorm van Humanitas in de toekomst is ook dat de contouren van twee taakcomplexen in de vereniging zich duidelijker gaan aftekenen: de vrijwilligers-
arbeid (sociale hulpverlening) en het beroepsapparaat (maatschappelijk werk). Het zal verstandig zijn ervan uit te gaan dat deze verduidelijking een voortgaand proces is. Het hoofdbestuur meent, ook op dit gebied, met goed overwogen plannen op de te verwachten ontwikkelingen te moeten anticiperen. Doch niet zonder een gedegen studie vooraf.

De hierboven beschreven zaken hebben de kern van het hoofdbestuurbeleid gevormd in 1966. Het heeft zich daarnaast nog met de volgende onderwerpen bezig gehouden:

- * Een oriënterende bespreking met het Landelijk Sociaal Charitatief Centrum te 's-Hertogenbosch over organisatie en schaalvergroting.
- * Invoering van een centrale administratiedienst voor lonen en subsidies.
- * Liquidatie van de Gerechtvaardigde zorg als aparte diensttak van Humanitas.
- * Voorbereiding van het congres in 1967.
- * Besluiten, richtlijnen en verduidelijkingen inzake:
 - de regels voor plaatselijke samenwerking met medeverantwoordelijkheid van Humanitas;
 - de regels voor deelname aan plaatselijke dienstencentra;
 - herziene richtlijnen voor de gezinsverzorging;
 - de formele en ambtelijke betrekkingen tussen het hoofdbestuur en de gewesten;
 - de voorwaarden tot deelname aan plaatselijk georganiseerde telefonische hulpdiensten;
 - een taakomschrijving voor supervisoren;
 - een taakomschrijving voor leiders van de gezinsverzorging;
 - het opvangen van de personeelsstop in 1966.

- * De instelling van een 'werkgroep Onderdak (tesamen met 'Het Nederlandse Genootschap Reclassering').
- * Het verkrijgen, ten langen leste, van subsidie voor Humanitas als groepsorganisatie voor de kinderbescherming.
- * Instelling van een commissie ad-hoc voor het bespreken van de gezinsbenadering als werkmethode voor het maatschappelijk werk.
- * Regelmatig contact met de Nationale Federatie voor Raad voor Maatschappelijk Werk, onder meer over:
 - het functioneren van de Bijstandswet;
 - de procedure bij hoger beroep over beslissingen van gemeentebesturen in bijstandszaken;
 - de samenwerking in het maatschappelijk werk;
 - wetenschappelijk onderzoek;
 - het voorbereiden van een ontwerp van wet 'Subsidiëring Welzijnszorg'.
- * Regelmatig contact met de Centrale Raad voor Gezinsverzorging, onder meer over:
 - wisselwerking tussen de financieringsmethode in de gezinsverzorging en de invloed van de Bijstandswet;
 - interne en/of externe opleiding en inpassing daarvan in de 'Mammoetwet';
 - een algemene rechtspositieregeling en de salariëring.
- * Regelmatig contact met de Nationale Federatie voor Kinderbescherming over:
 - reorganisatie;
 - normenstudies voor diverse werkvormen;
 - intensivering van het bestuurlijk overleg in de gezinsvoogdij.

Samenstelling van

het bestuur

Op 31 december was het hoofdbestuur als volgt samengesteld:

prof. mr. A. D. Belinfante, Amsterdam, voorzitter
 C. M. Swiebel, Den Haag, vice-voorzitter,
 T. van Grootheest, Amsterdam, secretaris,
 mr. H. J. Timman, Delft, penningmeester,
 J. van den Berg Jeths, Eindhoven,
 mr. G. Ebbeling, Badhoevedorp,
 J. Landman, Amsterdam,
 G. Rietveld, Rotterdam,
 mr. B. H. Rümke, Amsterdam,
 A. van der Velde, Staphorst,
 mr. W. G. Verkruijsen, Muntendam.
 Erevoorzitter: mr. dr. J. in 't Veld, Den Haag.
 Ereleden: F. H. W. Vliegen, Haarlem en
 mr. B. van der Waerden, Amsterdam.

Verenigingsraad

De Verenigingsraad is in 1966 driemaal bijeen geweest. Bij de beleidsvorming heeft het hoofdbestuur zeer veel steun aan de respons van de raadsleden op het verslag dat het hoofdbestuur in iedere zitting van zijn werkzaamheden

Landelijke vertegenwoordigingen

pleegt te geven. Deze weerklank, afkomstig van ervaren bestuursleden in de uitvoeringssfeer, in de vorm van kritiek of in de vorm van vragen om verduidelijking of inlichtingen, kan niet meer gemist worden. De samenwerking met de Verenigingsraad wordt dan ook zeer gewaardeerd. De raad pleegt, als hij bijeenkomt een volle dag te vergaderen. De raadsleden bespreken des ochtends de voorhanden beleidszaken en 's middags een afgerond technisch onderwerp dat voor het werk actueel is en dat zich leent voor overdracht door de raadsleden aan besturen en medewerkers aan de basis van onze vereniging. Daartoe behoren in de eerste plaats de richtlijnen die het hoofdbestuur voornemens is uit te geven en die dan ook steeds na toetsing door de raad hun definitieve vorm verkrijgen. In 1966 zijn o.a. op deze wijze besproken en/of voorbereid:

'De wisselwerking tussen Bestuur en Professie', de 'Schaalvergroting' en de 'Rol van de supervisor in de uitvoeringsorganen van Humanitas'.

In de hieronder volgende lijst zijn alleen onze vertegenwoordigingen in bestuurscolleges van permanente organen en in enkele adviescommissies opgenomen. Niet opgenomen zijn de vertegenwoordigingen in de diverse meer op vak- dan op beleidsterrein werkende studie- en technische commissies van de Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk, van de Centrale Raad voor Gezinsverzorging, van de Nationale Federatie voor Kinderbescherming en van de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg, alsmede de werkorganen (secties) van het Koningin Julianafonds, die voornamelijk door de landelijke stafleden en in enkele gevallen door de bestuursleden worden verzorgd.

Instelling e.d.

1. International Humanist and Ethical Union (IHEU)

2. Bestuursraad van de Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk

3. Raad van Beheer van het Koningin Juliana Fonds

4. Nationale Federatie voor Kinderbescherming

5. Centrale Raad voor Gezinsverzorging

6. Stichting Centraal Comité van Kerkelijk en Particulier Initiatief voor Sociale Zorg ten behoeve van Gerepatrieerden (CCKP)

7. Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg

8. Nationale Contactcommissie voor Gezinsbelangen en Nationale Gezinsraad

9. Stichting Opleidingen Bejaardenzorg (SOB)

10. Nederlands Genootschap tot Reclassering
 Idem, Commissie van Overleg

11. Nederlandse Vereniging voor Sociaal-Pedagogische Zorg

12. Nederlandse Organisatie voor Internationale Bijstand (NOVIB)

Vertegenwoordiger

I. Sluiter

T. van Grootheest

T. van Grootheest

T. van Grootheest

C. M. Swiebel
 J. Terlouw (adv. en plv.)

T. van Grootheest
 W. Tjepkema

J. Terlouw

C. M. Swiebel

J. Terlouw

mr. B. H. Rümke

prof. dr. G. Diemer
 mr. B. H. Rümke
 drs. P. Albarda
 W. Post

drs. H. Knorringa

Instelling e.d.

13. Federatie Ankerclubwerk

14. Humanistisch Centrum 'Mens en Wereld' en Humanistisch Instituut voor Sociaal Onderzoek (HISO)

15. Humanistische Stichting voor Huisvesting van Bejaarden (HSHB)

16. Stichting Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden op Humanistische Grondslag

17. Samenwerkende Kinderbeschermingsorganisaties (SAKOR)

18. Comité Kinderpostzegels

19. Centrale Commissie Sociale Bemiddeling Arbeiderskampen (Departement van Sociale Zaken en Volksgezondheid)

20. De Subsidie-Adviescommissie (Nationale Raad voor Maatschappelijk Werk)

21. Stichting Bijstand Buitenlandse Werknemers

22. Landelijk besturenoverleg groepsfederaties gezinsvoogdij

23. Commissie van Advies en Bijstand voor Maatschappelijk Werk van de Nationale Federatie voor de Huishoudelijke en Gezinsvoorlichting

Vertegenwoordiger

drs. P. Albarda

mr. H. J. Timman
 H. van Schaaik

T. van Grootheest
 J. v. d. Berg Jeths
 R. S. Westra (1967)
 B. Drukker

T. van Grootheest
 mr. G. Ebbeling

mr. B. H. Rümke
 T. van Grootheest
 drs. H. Knorringa

J. Landman

C. M. Swiebel
 T. van Grootheest

A. de Paauw

T. van Grootheest

W. Post

mw. P. J. Dijkwel-
 Wiegersma

Gewesten

De invloed van het proces van regionale hergroepering in plattelandsgebieden, dat met de uitgave van de brochure 'Uitzicht' pas goed op gang is gekomen, doet zich in de eerste plaats in de sfeer van de gewesten gelden. In de meeste grote gemeenten in Nederland, waar Humanitas een afdeling heeft, beschikt onze vereniging nu wel over een eigen bureau. Zou uitbreiding daarvan nodig zijn, dan constateert het plaatselijk bestuur dat wel en handelt overeenkomstig. Doen zich daarbij problemen voor, dan is dat iets bijzonders. Dientengevolge is nu het accent voor initiatieven tot het vestigen van nieuwe bureaus verlegd naar de kleinere gemeenten en het platteland. Vaak zijn onze historisch gegroeide afdelingen — tot dusverre voornamelijk afgestemd op sociale hulpverlening en het mede dragen van het grote geheel — voor het alleen en zelfstandig beheren van een 'bemand' bureau te klein. Er zal naar meer draagkrachtige combinaties gezocht moeten worden. Dat vergt aan-

merkelijk meer overleg, organisatie en werkkraft van gewestelijke zijde dan het handhaven van het oude patroon zou vergen. In regionale organisatie ligt dus bij uitstek een taak voor de gewesten van onze vereniging.

Het hoofdbestuur is bezig, uiteraard in overleg met de gewesten, de gewestelijke- en landelijke medewerkers, voor de personeelsbezetting in de komende vijf jaar voor uitvoerend werk in nieuwe gebieden een prognose te maken. Daarnaast zal worden getracht een schets te maken van de geografische grenzen van deelorganen waarvan verwacht kan worden dat zij de beheers-taak en de bediening van het gebied met een beroepsapparatuur aan kunnen. Uit enige gevarieerde experimenten met schaalvergroting die gaande zijn kan inmiddels lering getrokken worden. Slaagt de vereniging er in, uit het te verzamelen materiaal een vaste richtlijn op te stellen en vorm te geven aan de consequenties, dan zal dat de taak van onze gewestelijke deelorganen wel verzwaren, maar ook verduidelijken.

De kernen van de gewestelijke besturen waren eind 1966 als volgt samengesteld:

Friesland:

A. C. Engelen, Heerenveen, voorzitter.
 Mevrouw G. de Blaauw-Hilgenga, Leeuwarden, secretaris.
 E. Kromhout, Gorredijk, penningmeester.

Bureau: Harlingerstraat 15b, Leeuwarden.
 Maatschappelijk werk-adviseur: M. ten Hoff.

Groningen:

J. Baarveld, arts, Groningen, voorzitter.
 Drs. K. J. Heuvink, Groningen, secretaris.
 R. J. Krouwel, Groningen, penningmeester.
 Bureau Parklaan 29b, Groningen.
 Maatschappelijk werk-adviseur: T. J. Kolk.

Drenthe:

Drs. J. W. Louw, Assen, voorzitter.
 G. A. M. van den Muyzenberg, Assen, secretaris (wnd.).
 A. van der Velde, Staphorst, penningmeester.
 Bureau: De Klenckestraat 49, Assen.
 Maatschappelijk werk-adviseur: B. J. Buhre.

Overijssel:

G. J. H. Hofte Koesveld, arts, Zwollerkerspel, voorzitter.
 Mr. H. Lodder, Zwolle, secretaris (wnd.).
 G. A. J. ter Horst, Hengelo, penningmeester.
 Bureau: Mauritsstraat 43, Zwolle.
 Directrice: mevrouw H. J. Roes.

Gelderland:

Drs. E. Smith, Arnhem, voorzitter, waarnemend secretaris.
H. G. Zoutman, Doetinchem, penningmeester.
Bureau: Van Steenlaan 3, Oosterbeek.
Maatschappelijk werk-adviseur: K. H. F. Weyburg.

Noord-Holland:

Drs. M. Koker, Amsterdam, voorzitter.
Mevrouw M. van Rossem-Dupont, Amsterdam, secretaris.
Drs. R. J. Offers, Zaandam, penningmeester.
Bureau: Zijlstraat 89-II, Haarlem.
Directrice: mejuffrouw mr. H. van Amerongen.
Maatschappelijk werk-adviseur: mejuffrouw J. S. Frijda.

Zuid-Holland:

C. Roos, Den Haag, voorzitter.
Mejuffrouw drs. M. Foort, Rotterdam, secretaris.
J. Zomervrucht, Rijswijk, penningmeester.
Bureau: Salviastraat 52a, Vlaardingen.
Maatschappelijk werk-adviseur: G. Strookappe.

Utrecht:

Mevrouw A. Duisterhof-Fieggan, Zeist, voorzitter.
Mevrouw E. W. Torensma-van Bommel van Vloten, Utrecht.
R. S. Westra, Maarssen, penningmeester.
Bureau: Oudegracht 152, Utrecht.
Maatschappelijk werk-adviseur: C. van Dam.

Noord-Brabant:

Dr. H. J. G. Meyer, Aalst, voorzitter.
Dr. A. Bril, Eindhoven, penningmeester.
Secretariaat en Bureau: Loevesteinlaan 47a, Oosterhout.
Maatschappelijk werk-adviseur: A. van Oosten.

Zeeland:

Ir. L. Uildriks, Oostburg, voorzitter.
Mejuffrouw O. H. E. Kloeckorn, St. Laurens, secretaris.
J. Stenvert, Terneuzen, penningmeester.
Bureau: Loevesteinlaan 47a, Oosterhout.
Maatschappelijk werk-adviseur: A. van Oosten.

Limburg/Mijnstreek:

(Gewest in oprichting)
Dr. R. J. de Kock, Geleen, voorzitter.
D. R. Falize, Sittard, secretaris.
J. J. van Brouwershaven, Schaesberg, penningmeester.

Friesland:

Het gewest en zijn bestuur hebben het in 1966 zonder de steun van een gewestelijk functionaris moeten doen. Aan het eind van het jaar was het echter te voorzien dat de heer M. ten Hoff in 1967 zover zou zijn hersteld dat hij dan zijn functie voor 50 % weer op zich zou kunnen nemen. De overheid heeft bovendien de vereniging voor enige jaren subsidie toegezegd voor twee functionarissen, waarvan één voor de halve werk-

tijd. De zorgen over de adviesfunctie zullen dus spoedig vergeten kunnen worden.

Het bestuur had dit jaar de zorg voor: — Het voorbereiden van samenwerking met andere instellingen in het weidegebied van midden-Friesland.

— Het meewerken aan een nieuwe en voor het particulier initiatief aantrekkelijker opzet van de samenwerking in de gemeente Opsterland.

— De voorbereiding van de stichting van een Raad voor maatschappelijk werk in Friesland.

— Een bescheiden inbreng bij het samenspel op goodwill-basis tussen de revalidatie en het maatschappelijk werk. Het aantal afdelingen werd uitgebreid met een deelorgaan te Tietjerksteradeel, en de Coördinatiecommissie Zuid-Oost-Friesland (zes samenwerkende afdelingen) werd gedeeld in één regionale commissie Smallingerland/Tietjerksteradeel en één dito voor Heerenveen/Weststellingwerf, beide nu met een maatschappelijk werker.

De gezinsvoogdij in het gewest had de zorg voor 54 ondertoezichtstellingen en vrij patronaten, bijna 50 pct. meer. Ook het ledental nam evenredig met het landelijk gemiddelde toe.

Het gewest verbeterde zijn kantoor-accommodatie in Leeuwarden door aankoop van een tweede pand naast het bestaande bureau.

De bestuursleden zorgden voor de vertegenwoordigingen in de provincie.

Groningen:

Het zich steeds duidelijker aftekenend onderscheid tussen maatschappelijk werk als vak en groepsgewijze verrichte sociale hulpverlening door vrijwilligers, heeft tot gevolg dat zich in de provincie Groningen twee structuren gaan aftekenen. Voor beide vormt de 'grote' afdeling Groningen met zijn eigen beroepsapparaat het vaste middelpunt. Ook deze afdeling boekte een aanmerkelijke ledenwinst.

Daaromheen liggen vanouds de 11 kleinere afdelingen, waarvan de besturen en leden zeer actief zijn in vrijwilligerswerk ten behoeve van voornamelijk de jeugd, de bejaarden en gezinnen die gezinsverzorging nodig hebben. Daarnaast is om de stad ook een structuur 'in blauwdruk' aan het ontstaan van 8 gebieden, waarbinnen de bestaande afdelingen tot samenwerking of gebiedsuitbreiding bereid zijn, teneinde aldus ook ten plattelande maatschappelijk werk door deskundigen mogelijk te maken. De leiding en het beheer van dat werk stelt men zich voor in handen te geven van zo deskundig mogelijk samengestelde specialistische commissies. De bereidheid bij Humanitas om samen met andere instellingen de in Groningen zo nodige gezinsverzorging en bejaardenverzorging op algemene basis te gaan verrichten, heeft in het algemeen teleurstellend weinig weerklank gevonden. Dit zal hier en daar leiden tot 'zelf-doen', helaas dan op een te kleine schaal. Gelukkig zijn er enkele gunstige uitzonderingen aan te wijzen.

Reclasseringswerk wordt in Groningen

reeds geruime tijd met steun van een gewestelijke sectie verricht. Men wil in de nabije toekomst de werktechnische begeleiding van het gezinsvoogdij-apparaat ook gewestelijk organiseren. De gezinsvoogdij, op subsidiabel peil voor één maatschappelijk werker, heeft de zorg voor 90 kinderen uit 53 gezinnen. Bestuur en functionaris verzorgden te zamen de vertegenwoordigingen.

Drenthe

De eerste maatschappelijk werker van Humanitas in Drenthe werd in 1963 door het gewest geïntroduceerd. Na verloop van tijd is deze medewerker ter beschikking van de afdeling Assen alleen gekomen. De afdeling heeft nu een eigen bureau en hoopt binnen niet al te lange tijd een tweede medewerker aan te stellen. Het gewest kan tevreden zijn met dit resultaat en het heeft reeds nieuwe proefgebieden in de provincie uitgekozen teneinde ook die met hulp eerst van een gewestelijk maatschappelijk werker tot verder ontwikkeling te brengen.

In Drenthe liggen nog negen andere afdelingen, die dit jaar een ledenwinst van ongeveer 20 % hebben geboekt. Twee afdelingen verrichten plaatselijk maatschappelijk werk als deelnemer in een algemene stichting, de andere zeven hopen, samen met het gewest, ook tot dienstverlening door middel van een vakkundige kracht te komen, maar dan, anders dan in Assen, in onderlinge regionale samenwerking. De structuur van de gebieden — alle één of meer afdelingen omvattend — waarin dat zich zal moeten voltrekken, heeft zich reeds afgetekend.

In 1967 zal daarom een maatschappelijk werker zijn intrede doen in de 'Zuid-West-hoek' van Drenthe. Het is de bedoeling dit voorbeeld daarna eerst in de 'Zuid-Oost-hoek' en vervolgens in andere streken na te volgen.

Een eerste taak voor de toekomst van gewest en afdelingen zal zijn de oude kernen met hun vrijwilligersarbeid en gezinsverzorgingsdiensten met het streeksgewijs te organiseren beroepsmaatschappelijk werk verder te ontwikkelen tot een goed geïntegreerd dienststelsel, waar mogelijk door middel van enige regionale afdelingen. Bestuur en functionaris hebben naast deze taak ook de zorg voor een groot aantal gewestelijke vertegenwoordigingen en voor participaties in vele commissies.

Overijssel

Evenals in de andere gewesten verbeterd in Overijssel het klimaat dat tot samenwerking met anderen kan leiden geleidelijk. Voorlopig komt dit voornamelijk tot uiting in de sfeer van het overleg en de meningsvorming.

Het bestuur hield zich dit jaar onder meer bezig met:

— Het groeiend personeelsbestand en de consequenties ervan voor Humanitas als werkgever.

— Het behouden van evenwicht in de zorg voor een betere accommodatie van het eigen apparaat door schaalvergro-

ting, en de samenwerking met anderen. — De relatie tussen het maatschappelijk werk en de geestelijke gezondheidszorg.

— De versterking van de zes Overijsselse afdelingen, omdat het werk daar toeneemt.

De afdeling Almelo heeft behoefte aan een tweede beroepsmedewerker. In Deventer is nu een maatschappelijk werker aangesteld en in Enschede wordt de aanstelling van een derde kracht overwogen. In deze plaats wordt ook een proef genomen met efficiencybevordering door samenwerking, en wel in de vorm van een gezamenlijk, bij toerbeurt te bezetten, "intake-sprekruur". Alle afdelingen doen aan bejaardenverzorging of sociale dienstverlening aan diverse groepen. In Deventer is het bejaardentehuis van Humanitas officieel geopend en de afdeling Enschede hoopt dit voorbeeld, doch dan in samenwerking met anderen, binnen enkele jaren te kunnen navolgen.

Onder leiding van de directrice zijn de Overijsselse maatschappelijk werkers vier maal voor gezamenlijke studie bijeen gekomen.

Op het programma voor de nabije toekomst staat het aanstellen van een maatschappelijk werk-adviseur voor de revalidatie in de provincie door de vier organen van samenwerking voor het maatschappelijk werk gezamenlijk.

Bestuur en directie verzorgden samen de vele vertegenwoordigende taken in de provincie.

Gelderland

De voornaamste onderwerpen van zorg voor het bestuur zijn geweest:

— Het zoeken naar de beste organisatievorm en -schaal om het maatschappelijk werk in dorp en platteland te ontwikkelen.

— Het stimuleren van de gezinsverzorging in stad en platteland.

— Het streven naar efficiency in de leiding en administratie van de gezinsverzorging — die zeer te lijden heeft onder versnippering — zowel binnen de vereniging als samen met anderen.

— Het zonder al te grote kosten vestigen van een centraal gelegen bureau-accommodatie.

— Het opvangen van de met 100 pct. toegenomen gezinsvoogdij-opdrachten.

— Aanvulling en werving van bestuurlijk kader.

Er zijn, hoewel er vele problemen bestaan, toch vorderingen gemaakt:

De afdeling Neder-Veluwe denkt aan personeelsuitbreiding.

De afdeling Nijmegen kreeg zijn maatschappelijk werker en in de afdelingen Velp-Dieren is men met de organisatie klaar om een maatschappelijk werker aan te stellen zodra een geschikte kandidaat gevonden wordt.

De gezinsverzorging in het gewest kwam er wat beter voor te staan ondanks de hierboven geschetste handicap.

In zes afdelingen werkt Humanitas daadwerkelijk mee aan de bejaardenhuisvesting.

In 1967 hoopt het bestuur voldoende zicht te hebben gekregen op een goede

verdeling van het gewest in regionale eenheden.

Ook in dit gewest is er bereidheid tot samenwerking met anderen, ook al valt de voortgang in de praktijk wat tegen.

De gewestelijk georganiseerde gezinsvoogdij kon een tweede maatschappelijk werker aanstellen en het aantal ingeschakelde vrijwillige medewerkers kwam van 19 op 40.

Het bestuur en de adviseur verzorgden tesamen een aantal provinciale vertegenwoordigingen.

Noord-Holland

De voornaamste activiteiten van het bestuur en zijn functionarissen lagen dit jaar op het gebied van:

— De bevordering van schaalvergroting, hetzij in de vorm van een fusie van bestaande afdelingen, hetzij door intensieve samenwerking tussen afdelingen voor een bepaalde werksort.

— Ondersteuning, respectievelijk begeleiding van het in het gewest werkzame bestuurs- en beroepskader.

— Participatie in het denken over de organisatie en aanpak van het maatschappelijk opbouwwerk in de provincie en het welzijn in het algemeen.

— De inmiddels geïnstitutionaliseerde provinciale revalidatie, waartoe een belangrijke bijdrage door Humanitas werd geleverd, in het bijzonder wat betreft het aandeel van het maatschappelijk werk daarin.

— Hulp bij het bestuderen, respectievelijk het realiseren, van de samenwerking met andere instellingen, zowel in de voorlichting over als in de uitvoering van het maatschappelijk werk of daarmee verwante terreinen, waarbij zowel de langzaam groeiende neiging tot ontzuiling als overwegingen van efficiency een rol spelen.

In zes van de tien afdelingen — o.a. in Amstelveen op zeer geslaagde wijze — is Humanitas betrokken bij interlevensbeschouwelijke samenwerking of initiatieven daartoe.

Speciale vermelding verdient de nu geconsolideerde samenwerking met Pro Juventute voor het gezinsvoogdijwerk in het arrondissement Alkmaar.

In samenwerking tussen het gewest en de afdelingen Alkmaar en Den Helder wordt de aanstelling van een maatschappelijk werker voor beide afdelingen voorbereid.

De fusie van de afdelingen Hilversum en 't Gooi-Noord tot een streekafdeling 't Gooi' kwam dit jaar tot stand. Het gewest hoopt spoedig eenzelfde resultaat in de IJmond te bereiken.

De afdeling Haarlem is met nieuwe inspiratie begonnen aan verdere uitbouw van het werk. De aankoop van een eigen bureaupand met een passende accommodatie is hiervan het bewijs.

Met het andere samenwerkingsorgaan in Noord-Holland, de afdeling Amsterdam, werden contacten onderhouden met betrekking tot een oriëntatie in Waterland, gezinsvoogdijzaken en cursussen voor gezinsverzorgingsleiders.

De maatschappelijk werkers in het gewest zijn dit jaar vier maal op het provinciaal bureau bijeen geweest voor

het houden van studiebijeenkomsten.

De gezinsvoogdij in het arrondissement Haarlem had bemoeienis met 75 kinderen uit 44 gezinnen. Ten behoeve van de helft van de gezinnen traden vrijwillige medewerkers op. De belangen van de andere helft werden door de maatschappelijk werker behartigd. Het gewest acht de zijns inziens verouderde structuur van de gezinsvoogdij een wezenlijke belemmering voor een verantwoorde werkwijze. Niettemin streeft het een zo planmatig mogelijke hulpverlening na. Daarbij wordt in het bijzonder aandacht besteed aan een goede samenwerking tussen al diegenen die ten behoeve van kind en gezin werkzaam zijn.

In hoeverre Humanitas als gezinsvoogdijvereniging in voldoende mate wordt ingeschakeld, was een vraag die het gewest zich ook dit jaar weer moest stellen. Confrontatie van de betrokken instanties met deze vraag blijft vooralsnog noodzakelijk.

Bestuur en functionarissen hadden de zorg voor vijf vaste provinciale vertegenwoordigingen en voorts voor het nodige incidentele overleg.

Zuid-Holland

'Zuid-Holland' wil voor Humanitas zeggen: het gebied buiten de twee grote steden Den Haag en Rotterdam, waarin onze vereniging over twee volledige samenwerkingsorganen beschikt. In het overige deel van Zuid-Holland liggen nu 13 (Capelle a/d IJssel kwam er bij) kleine tot middelgrote afdelingen.

De voornaamste onderwerpen van zorg, in geregelde samenspraak met de gewestelijke raad, van het gewestelijk bestuur in 1966 zijn geweest:

— De ontwikkeling van het werk in de afdelingen.

— Het streven, in overleg met het hoofdbestuur, naar de beste vormen van regionale en functionele schaalvergroting van uitvoeringsorganen.

— De problemen die voortvloeien uit het effect van de sterke randstadgroei in Zuid-Holland.

— Een onderzoek naar de wenselijkheid van preventieve activiteiten door Humanitas.

— Het voorbereiden van de aanstelling van een tweede functionaris.

— Het inschakelen van maatschappelijk werk bij de revalidatie.

De werkcontacten met de twee afdelingen Den Haag en Rotterdam betroffen hoofdzakelijk gezinsvoogdijzaken. Met de andere afdelingen werd door het gewest uiteraard bijzonder veel overleg gepleegd.

Naast Rotterdam en Den Haag hebben vijf afdelingen een dienst voor gezinsverzorging, terwijl de afdeling Dubbeldam met dit werk wordt bijgestaan door de afdeling Dordrecht. De afdelingen Leiden en Vlaardingen zijn zo ver dat zij in de nabije toekomst een maatschappelijk werker wensen aan te stellen. Twee afdelingen, Flakkee en Spijkenisse, nemen deel aan een algemene plaatselijke Stichting voor maatschappelijk werk.

In Schiedam wordt in 1967 het bejaar-

dentehuis 'Thurlede' geopend en in Gouda zal men dit voorbeeld over enkele jaren wel willen volgen. De belangstelling voor de oprichting, tezamen met anderen, van plaatselijke dienstencentra neemt toe. In Leiden-Oegstgeest is men hiermee het verst. In de meeste afdelingen wordt aan bejaardenwerk gedaan. De kleinste afdelingen zullen zich, afgezien van participatie in algemene instellingen, voorlopig alleen bepalen tot hulpverlening door vrijwilligers. Het gewest is vertegenwoordigd in vele provinciale instellingen, waarvoor de bestuursleden en de functionaris de zorg op zich hebben genomen.

Utrecht

Het gewestelijk bestuur heeft dit jaar meegewerkt aan het tot stand komen van een gemeenschappelijk instituut voor dienstverlening in de provincie Utrecht, uitgaande van de vier provinciale samenwerkingsorganen. Een andere gemeenschappelijke taak, de aanstelling van een maatschappelijk werk-adviseur voor de revalidatie werd nog niet gerealiseerd, maar bleef wel op de agenda. Van afdelingszijde kan gemeld worden dat in Utrecht het gezinsverzorgingsapparaat zo gegroeid is dat er nu een beroepsleidster nodig is. De situatie van de vier andere afde-

lingen bleef gelijk en er is nog steeds een vacature voor een maatschappelijk werker in Amersfoort. Een werkgroep in De Bilt is gereed om in die gemeente in 1967 een afdeling op te richten. Met werk door vrijwilligers is nu reeds begonnen. De gewestelijke jeugdmaatschappelijk werkster heeft de zorg voor 21 gezinsvoogdijen en de steun van 15 vrijwillige gezinsvoogden. De vertegenwoordigende taak werd verdeeld tussen bestuur en adviseur.

Noord-Brabant

In 1967 zal, naast Eindhoven, nu ook de afdeling 's-Hertogenbosch over een maatschappelijk werkster kunnen beschikken. Ook in Oss kan men nu een beroep doen op maatschappelijk werk van Humanitas. In Eindhoven wordt bovendien uitgezien naar een tweede medewerker, vooral wegens de uitbreiding van de gezinsverzorging en de toenevende vraag naar maatschappelijk werk. In alle afdelingen in Noord-Brabant is een betrekkelijk groot aantal vrijwilligers actief op het gebied van de sociale hulpverlening aan bejaarden. De behoefte aan deze zorg blijft toenemen. De afdeling 's-Hertogenbosch heeft het initiatief genomen tot een, inmiddels opgerichte, stichting voor bejaardenhuisvesting op humanistische grondslag.

Bestuur en functionaris verzorgden vier provinciale vertegenwoordigingen. Er is geleidelijk meer en intenser contact met de andere instellingen voor maatschappelijk werk.

Zeeland

In deze provincie doet Humanitas aan open bejaardenwerk en algemeen maatschappelijk werk. Het laatste in de belangrijkste afdeling: Walcheren. Een eigen bureauimte voor de maatschappelijk werkster is bijna gereed en zal in 1967 betrokken worden. Het gaat naar wens met de plannen voor een bejaardenhuis in Middelburg in het kader van de H.S.H.B. Op Schouwen-Duiveland kan spoedig een afdeling worden opgericht. Het ledental is toegenomen. Bestuur en functionaris verzorgden samen een groot aantal gewestelijke vertegenwoordigingen.

Limburg

Voorlopig vormt de Mijnstreek het voornaamste werkgebied van Humanitas. Er is een gezinsverzorgingsdienst gevestigd en er zijn plannen in 1967 de eerste beroepsmedewerker buiten de gezinsverzorging voor dit gebied aan te stellen. Het overkoepelend bestuur van Humanitas in 'de Mijnstreek' treedt op als provinciaal samenwerkingsorgaan.

werkzaamheden. De afdeling voogdij moest wegens het toegenomen aantal opdrachten een vierde maatschappelijk werkster in dienst nemen, mevrouw C. Brouwer-Mennicke. Vermoedelijk zal in 1967 weer een nieuwe medewerkster nodig zijn. De vijfde. Voor het uitvoeren van een nieuwe taak: 'de Centrale Administratiedienst' voor gewestelijke- en afdelingspenningmeesters werd de heer O. A. Ploeg aangesteld. (Per 1-2-'67.)

Mejuffrouw A. Stapel kwam in dienst bij de afdeling voogdij als vervangster voor mejuffrouw M. Max. De dienst voor gerepatrieerdenzorg werd eind 1966 opgeheven, hetgeen afscheid na vele jaren dienst betekende voor mevrouw W. Tjepkema en de heer A. J. Harmsen. In een reeds lang bestaande vacature werd de heer A. de Paauw aangesteld als landelijk functionaris voor het algemeen maatschappelijk werk.

Voor het uitvoeren, leiden of organiseren van het maatschappelijk werk zowel als ter aanvulling en ter ondersteuning van de vrijwillige bewindvoerders en medewerkers in de afdelingen van de vereniging - ruim 4.000 - werkten op diverse standplaatsen 10 functionarissen als maatschappelijk werk-adviseur of gewestelijk directeur (Friesland, Groningen, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Noord-Holland, Zuid-Holland, Utrecht, Noord-Brabant/Zee-land); 3 directeuren van plaatselijke bureaus (Amsterdam, Den Haag, Rotterdam); 4 plaatselijke maatschappelijk werk-adviseurs (Amsterdam Den Haag, Rotterdam); 49 maatschappelijk werk-(st)ers (tussentijdse vacatures meegedeld) voor het algemeen maatschappelijk werk of bijzonder gezinswerk (Alme-lo, Amersfoort, Amstelveen, Amsterdam,

Ledental in 1966

Afdelingen en gewesten	1-1-'66	Stand per		31-12-'66	Afdelingen en gewesten	1-1-'66	Stand per		31-12-'66
		Bij	Af				Bij	Af	
Drachten	141	38	—	179	Rhenen	20	—	2	18
Franeker	19	—	—	19	Utrecht	575	37	—	612
Grouw	16	—	—	16	Zeist	56	—	—	56
Heerenveen	194	78	—	272	Gewest Utrecht	138	—	2	136
Houtigehage	63	—	4	59					
Jubbega	53	—	—	53	Alkmaar	91	82	—	173
Leeuwarden	281	10	—	291	Amstelveen	267	—	3	264
Ooststellingwerf	150	—	—	150	Amsterdam	2433	370	—	2803
Opsterland	140	—	3	137	Beverwijk/Heemskerk	107	—	—	107
Sneek	143	—	—	143	Edam	13	—	—	13
Tietjerksteradeel	—	57	—	57	't Gooi				
Weststellingwerf	128	11	—	139	(ex Hilversum en Gooi-N)	1018	48	—	1066
Gewest Friesland	68	—	14	54	Haarlem	920	—	53	867
					Den Helder	144	—	28	116
Delfzijl	67	—	11	56	Velsen	169	—	3	166
Groningen	975	230	—	1205	West-Friesland	15	—	—	15
Haren	108	89	—	197	Zaanstreek	350	36	—	386
Hoogezand/Sappemeer	22	—	—	22	Gewest N.-Holland	10	—	—	10
Leek	50	10	—	60					
Slochteren	63	—	3	60	Capelle a/d IJssel	—	85	—	85
Ter Apel	45	—	2	43	Delft	290	20	—	310
Veendam/Muntendam	48	—	15	33	Dordrecht	218	—	5	213
Wildervank	29	7	—	36	Dubbeldam	98	1	—	99
Winschoten	34	—	—	34	Flakkee	30	—	—	30
Gewest Groningen	36	—	3	33	Gouda	69	—	2	67
					's-Gravenhage	1071	58	—	1129
Assen	305	—	1	304	Leiden	205	36	—	241
Coevorden	199	1	—	200	Rotterdam	5812	953	—	6765
Eelde/Paterswolde	34	33	—	67	Schiedam	330	42	—	372
Emmen	72	—	3	69	Spijkensisse	61	6	—	67
Havelte	13	3	—	16	Vlaardingen	82	4	—	86
Hollandsche Veld	116	3	—	119	Voorburg/Rijswijk	180	6	—	186
Hoogeveen	134	49	—	183	Woerden	30	—	—	30
Meppel	83	—	8	75	Zwijndrecht	320	7	—	327
Nieuw-Amsterdam	57	—	—	57	Gewest Z.-Holland	94	—	—	94
Schoonoord	7	—	—	7					
Gewest Drenthe	71	—	—	71	Goes	43	—	—	43
					Walcheren	107	9	—	116
Almelo	155	—	—	155	Gewest Zeeland	43	11	—	54
Deventer	188	115	—	303					
Enschede	195	25	—	220	Breda	121	—	7	114
Hengelo	357	—	—	358	Eindhoven	391	54	—	445
Noord-oost-polder	280	—	9	271	's-Hertogenbosch	58	—	15	43
Zwolle	193	—	—	193	Tilburg	43	—	6	37
Gewest Overijssel	75	9	—	84	Gewest N.-Brabant	37	—	—	37
Apeldoorn	56	—	—	56	Brunssum	38	—	—	38
Arnhem	319	—	10	309	Geleen	73	11	—	84
Bommelerwaard	35	—	—	35	Heerlen	47	—	6	41
Dieren	60	—	—	60					
Doetinchem	72	—	—	72	Algemene leden	7	—	—	7
Neder-Veluwe	394	141	—	535		23368	2842	218	25992
Noord-oost-Veluwe	113	19	—	132					
Nijmegen	187	17	—	204	Donateurs gezinsverzorging in 22 afdelingen				6495
Velp	121	—	—	121	Totaal				32487
Oostelijke Achterhoek									
(ex-Winterswijk)	44	5	—	49					
Zutphen	78	6	—	84					
Gewest Gelderland	59	8	—	67					
Amersfoort	152	—	—	152					
Loosdrecht	47	1	—	48					

Centraal bureau en landelijke staf

De belangrijkste veranderingen op het Centraal Bureau betroffen uitvoerende

Afdelingen, correspondentschappen en medewerkers in cijfers

Het aantal afdelingen vermeerderde in 1966 met 2 tot 90 in totaal. Het totale ledental is toegenomen met circa 2.600. Dat is procentueel bekeken minder dan het vorig jaar, maar niet minder dan het gemiddelde van de laatste vijf jaar. Het werk in afdelingen en gewesten wordt in details beschreven in de plaatselijke en gewestelijke jaarverslagen

Arnhem, Assen, Beverwijk, Delft, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Enschede, 't Gooi, Groningen, Den Haag, Haarlem, Hengelo, Leeuwarden, Neder-
Veluwe, Nijmegen, Rotterdam, Sneek, Utrecht, Velsen, Walcheren, Zaanstreek, Zwolle, Zwiindrecht, Zuid-Oost-Friesland); 11 maatschappelijk werk(st)ers voor jeugdzaken of gezinsvoogdij (in de arrondissementen Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Groningen, Leeuwarden, Utrecht, Haarlem en Arnhem/Zutphen); 20 maatschappelijk werk(st)ers of bevoegde leidsters ten behoeve van de gezinsverzorging of de bejaardenzorg in 27 afdelingen; 10 supervisors; 2 functionarissen voor de gere-

patrieerdenzorg; 5 medewerkers voor het voogdijwerk; 26 administratieve medewerkers in gewesten en grote afdelingen en 661 gezinsverzorgsters, gezinshelpsters en bejaardenhelpsters in diverse afdelingen met gezinsverzorging.

De Stichting Kinderthuisen had in 1966 25 personen in dienst.

In totaal beschikte de vereniging en haar vele besturen in 1966 dus over de werkkraft van 854 bezoldigde medewerkers. Hierbij zijn niet meegeteld de personeelsleden van de stichtingen voor bejaardenhuisvesting waarin Humanitas participeert, noch die van de bejaardenthuizen in eigen beheer.

gevallen en éénmaal over de frequentie van de bemoeienis met lichamelijk gehandicapten door het algemeen maatschappelijk werk. In aansluiting op het zogenaamde 'kanalen-onderzoek' werd een uniform registratieformulier voor het algemeen maatschappelijk werk ontworpen.

De afdelingen

Veel aandacht werd besteed aan de verdere uitbreiding van het algemeen maatschappelijk werk binnen onze vereniging. Het aantal maatschappelijk werkers binnen onze vereniging is toegenomen. 32 afdelingen kwamen in 1966 voor Rijkssubsidie voor algemeen maatschappelijk werk in aanmerking. Ook in de achter ons liggende periode moest voorzien worden in vele vacatures. Voor een deel zijn wij hierin ge-

Periodieken en uitgaven

De oplage van het om de twee maanden verschijnende kaderorgaan 'Humanitas' bedroeg in 1966: 3.000. Het ledenorgaan 'Van Mens tot Mens', oplage 20.000, verscheen ieder kwartaal en éénmaal met een dubbel jaarverslagnummer.

slaagd, maar een aantal, waaronder negen zogenaamde 'éénmansposten', is toch nog onvervuld.

Op een aantal daarvoor geschikt bevonden posten werden maatschappelijk werkers in opleiding (urgentiecuristen) aangesteld.

De supervisieregeling, die nu geruime tijd binnen onze vereniging geldend is, wordt, voorzover het tekort aan supervisors dit toelaat, toegepast. Zoveel en waar dat mogelijk is, wordt aandacht besteed aan de deskundigheidsbevordering van onze maatschappelijk werkers door middel van bezoek aan conferenties en studiebijeenkomsten, plaatselijk, regionaal (in gewesten ± vier keer per jaar), of landelijk (in twee landelijke studiedagen).

Ook in het kader van het algemeen maatschappelijk werk gaat de samen-

werking als middel om tot een goede uitvoeringsapparatuur te komen een belangrijke rol spelen. Vooral in de grote steden zijn nogal wat nieuwe samenwerkingsprojecten gerealiseerd. In kleinere plaatsen blijft dit voorlopig beperkt tot regelmatig overleg. Daar waar versnippering dreigt of waar Humanitas niet in staat is het eigen werk op gewenste wijze vorm te geven, staat onze vereniging steeds open voor bestuurlijke participatie in breder opgezette werkeenheden.

De maatschappelijk werkers van Humanitas maken regelmatig in nauwe samenwerking gebruik van de steun van vrijwillige medewerkers. Deze inschakeling, per geval en naar persoonlijke kwaliteiten, leverde, evenals in vorige jaren, een waardevolle bijdrage aan de hulpverlening.

Extern overleg

Om ten behoeve van het werk een zo goed mogelijke bijdrage te leveren, worden landelijk contacten onderhouden met het 'Ministerie' en afdelingen van de 'Nationale Raad'.

De landelijke functionaris leverde zijn aandeel in de meningsvorming binnen de Nationale Raad in de commissies voor maatschappelijk werk en voor de oriënteringsdagen. Hij leverde voorts namens Humanitas een bescheiden bijdrage aan het beleid ten opzichte van de hulp aan buitenlandse arbeiders.

Gerepatrieerdenzorg

De gerepatrieerdenzorg is in 1966 als afzonderlijke diensttak van Humanitas beëindigd. In stede van een beschrijving van de liquidatiewerkzaamheden, is hier tot slot een dankwoord aan allen die binnen Humanitas hebben meegewerkt dit type van hulpverlening in Nederland overbodig te maken, het beste op zijn plaats. De vertegenwoordiging van Humanitas in het C.C.K.P. blijft vooralsnog gehandhaafd.

Artikel 2 van de statuten

Doel en middelen

Art. 2. 1. De vereniging stelt zich ten doel het verrichten van maatschappelijk werk in de ruimste zin en staat daarbij open voor allen die behoefte gevoelen aan een tegemoet treden, vrij van elke leerstelling, waarbij in het bijzonder gedacht wordt aan de buitenkerkelijken. Zij erkent evenwel de noodzaak om zich bij haar arbeid te laten leiden door enkele richtinggevend beginnelen. Daartoe behoort in de eerste plaats het algemeen humanistische beginsel van de eerbiediging van de menselijke persoonlijkheid en de daaruit voortvloeiende erkenning van het recht op en de plicht tot zelfbestemming en zelfontplooiing voor ieder mens, zij het binnen de grenzen door het belang van de gemeenschap getrokken.

Daarvan uitgaande, staat zij op het standpunt:

a. dat het maatschappelijk werk behoort te worden gedragen door een in gemeenschapszin wortelend besef van verantwoordelijkheid zowel voor het lot van de naaste als voor het welzijn van de samenleving;

b. dat in de praktijk van het maatschappelijk werk een overwegende plaats behoort te worden toegekend aan het aankweken van verantwoordelijkheidsbesef, niet alleen met betrekking tot de eigen levensvulling, maar ook ten opzichte van de groepen waarvan de mens deel uitmaakt.

c. dat het maatschappelijk werk een bijdrage behoort te leveren tot een in alle opzichten gezond maatschappelijk leven. 2. Zij streeft voorts naar coördinatie van alle maatschappelijk werk en wenst daartoe de samenwerking met instellingen welke op dit terrein werkzaam zijn, te bevorderen, voorzover dit zonder aantasting van het eigen karakter van de vereniging mogelijk blijkt.

(Statuten

en huishoudelijk

reglement zijn op het

Centraal Bureau

verkrijgbaar).

Algemeen maatschappelijk werk

Landelijke werkgroep

Mejuffrouw M. Braak, mejuffrouw E. M. Cox, mejuffrouw J. M. de Groot, mevrouw M. van der Sterren-Jonkmans, drs. P. Albarda (wnd. voorzitter), M. H. Weber, W. A. van Opijnen en A. de Paauw (secretaris) maakten in deze verslagperiode deel uit van de landelijke werkgroep.

De werkgroep hield zich onder meer bezig met:

— Bestudering van samenwerkingsmogelijkheden tussen het algemeen maatschappelijk werk en de Bureaus voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden door middel van een experimenteel onderzoek in Amsterdam bij het bureau van Humanitas en het bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden op humanistische grondslag.

— Herziening van de taakomschrijving voor supervisors.

— De voorbereiding voor een taakomschrijving voor leidinggevende maatschappelijk werkers.

Mede onder auspiciën van de werkgroep werd door het hoofdbestuur een studiegroep ingesteld, bestaande uit: drs. P. Albarda (voorzitter), mejuffrouw M. Wefers Bettink, mejuffrouw J. M. de Groot, mevrouw J. A. Kip-de Ferrante, mejuffrouw G. v. d. Hul alsmede de heren K. H. Noorman, A. J. Sevenhuysen, H. M. Weber en A. de Paauw (secretaris), die zich bezighoudt met het bestuderen van de mogelijkheden voor 'gezinsbenadering' als methode in het algemeen maatschappelijk werk.

Onderzoek en enquêtes

In het verslagjaar werd tweemaal geënuëteerd; éénmaal over de frequentie van contacten van het algemeen maatschappelijk werk met reclasserings-

Personeelsbezetting van het Centraal bureau op 31 december 1966

DIRECTIE EN CENTRALE STAF
T. van Grootheest, directeur, algemeen secretaris van de vereniging;
H. van Schaaijk, plaatsvervangend directeur, secretaris van het Centraal Bureau;
drs. P. Albarda, adjunct-directeur;
P. E. Hutte, reclasseringshoofdambtenaar, secretaris sectie reclassering;
drs. H. Knorringa, adviseur voor financiën en organisatie;
A. de Paauw, adviseur voor algemeen maatschappelijk werk;
W. Post, adviseur voor jeugdzaken;
J. Terlouw, adviseur voor gezinsverzorging en bejaardenwerk;
meijuffrouw drs. R. A. E. Zijlman, adviseuse voor maatschappelijk opbouwwerk.

ADMINISTRATIE
G. H. F. Schoof, boekhouder; de dames N. D. Heimann-Cohen, S. Sinnige, A. Salverda, A. H. G. Vrind, A. de Groot, Y. van Schagen, J. F. Fraser en H. Otto, administratieve medewerkers.

FONDSWERVING
D. G. de Ruyter en E. Haandrikman.

VRIJWILLIGE MEDEWERKERS
Het Centraal Bureau kan regelmatig rekenen op de diensten van enige vrijwillige medewerkers: mej. M. G. Keemink en de heer J. Zwart voor onze boekhouding en mevrouw C. Moerkken van der Meulen-Bredius voor de bibliotheek en documentatie.

AFDELING VOOGDIJZAKEN
Meijuffrouw E. den Boer, leidster voogdijwerk; mejuffrouw M. Breuk, mevr. C. Brouwer-Mennicke en mejuffrouw A. Stapel, maatschappelijk werkers voor voogdijzaken; mejuffrouw A. Zijlstra, administratie.

GEREPATRIEERDENZORG
Mevrouw W. Tjepkema en de heer A. J. Harmsen, landelijk adviseurs voor gerepatrieerdenzorg, tot 1-1-1967.

HUISHOUDING
Mevrouw M. Ruardy-Elspahs.

Kinderbescherming

Coördinatiecommissie Kinderbescherming

Mevrouw B. Milius-Hoesen, H. J. Beuke, P. A. Drillich, mr. G. Ebbeling, T. van Grootheest, W. Post (secretaris) en C. M. Swiebel (voorzitter) vormden in 1966 tesamen de Coördinatiecommissie Kinderbescherming.

Met voldoening kan worden vastgesteld dat dit jaar de positie van Humanitas als groepsorganisatie inmiddels zoveel verbeterd is dat de overheid bereid is gebleken ons kinderbeschermingswerk

op die basis in ieder geval tot 1968 subsidie te verlenen.

Het aantal aan de zorg van Humanitas toevertrouwde kinderen steeg van 990 tot 1090.

De groepsorganisatie Humanitas, en dus zijn voornaamste orgaan de Coördinatiecommissie voor Kinderbescherming, heeft zich dit jaar bezig gehouden met:
— Studie — intern zowel als in breder verband — van normen voor de uitvoering van door de overheid gesubsidieerd voogdij- en gezinsvoogdijwerk, in nauw verband met een gelijktijdig streven naar daadwerkelijk verbeterde subsidiecriteria voor deze werkzaamheden.
— Een planningschema van de behoefte aan gedifferentieerde tehuizen voor kinderen, in de sfeer van Humanitas.

— Samenwerking met de r.-k. gezinsvoogdij en met Pro Juventute bij de voorlichting en vorming van vrijwilligers door het gezamenlijk uitgeven van een kaderblad.

— Algemene normalisatie van verpleegcontracten.

Gezinsvoogdij

Dit werk is in 1966 met gemiddeld 17 % toegenomen. Deze toename kwam hoofdzakelijk voort uit de groei in de arrondissementen Amsterdam en Arnhem/Zutphen.

Een vaak dreigende onderbezetting bij het corps vrijwillige medewerkers vormt nogal eens problemen. Het te verkrijgen subsidie is zowel gekoppeld aan het aantal gezinnen in voogdij als aan het aantal vrijwillige medewerkers. Druk op de subsidienorm door het teruglopen van het aantal vrijwilligers valt dus altijd samen met een periode van grote drukte voor de beroepskracht.

Aan het eind van 1966 had een maatschappelijk werker in de gezinsvoogdij bij Humanitas gemiddeld de zorg voor 30 gezinnen met 34 kinderen, hetgeen zeer hoog is.

Bij de uitvoeringsorganen Groningen, Friesland en Den Haag nam het aantal gezinsvoogdijen een weinig toe, in de arrondissementen Utrecht en Rotterdam bleef het werk stationnair en de toename in de arrondissementen Amster-

De stand van zaken in cijfers van gezinsvoogdij per 31 december

	1965	1966	1965	1966
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
	gezinnen	vrijwilligers	gezinnen	vrijwilligers
Groningen . .	43	53	31	36
Leeuwarden .	52	54	23	28
Arnhem/Zutphen	26	50	19	40
Utrecht . . .	25	27	19	16
Amsterdam . .	87	134	30	35
Haarlem . . .	54	44	27	21
Den Haag . . .	75	83	60	66
Rotterdam . .	121	122	32	25
	483	567	241	267

Reclassering

Landelijke sectie

Drs. P. Albarda, prof. dr. G. Diemer, P. E. Hutte (secretaris), A. F. Manche, D. H. van Onselder en mr. B. H. Rümke (voorzitter), vormden samen de landelijke sectie.

De samenwerking tussen Humanitas als landelijke vereniging voor maatschappelijk werk en het Nederlands Genootschap tot Reclassering, als landelijke reclasseringsinstelling begint geleidelijk meer structuur te vertonen. Het toenemen van objecten die voor samenwerking in aanmerking komen draagt een min of meer baanbrekend karakter en biedt naar onze mening aan het gezamenlijk werk een ruimere bedding dan voorheen het geval was. Zonder overhaasting voortgaan op deze weg dunkt ons een verstandige politiek.

De sectie heeft dit jaar aandacht gegeven aan:

- Het voorbereiden van een grote conferentie in mei.
- Uitbreiding van de landelijke sectie voor nieuwe taken.

— De wijze van begeleiden van vrijwilligers door de genootschapsambtenaren.

— De installatie, door het Genootschap en Humanitas, van de werkgroep Onderdak.

dam en Arnhem/Zutphen beliep zelfs respectievelijk 56 en 90 %. Alleen in het arrondissement Haarlem liep het aantal gezinsvoogdijen (met 18 pct.) terug.

Voogdijwerk

Mejuffrouw M. Ploeg, mr. G. Ebbeling (voorzitter), T. van Grootheest, W. Post (secretaris) en drs. H. Wagenfeld vormden samen de bestuurscommissie voor voogdijzaken.

Naast de normale beheerstaak schonk de commissie nog extra aandacht aan: — De verhouding met de Stichting Kinderhuizen van Humanitas.

— Inschakeling van beroepspleeggezinnen.

De staf voor de voogdijen kwam van 4 op 5 en 't volgend jaar wordt de zesde medewerkster verwacht.

Het aantal voogdijen kwam van 155 op 165. 45 % van de aanvragen om mede-

Commissie van overleg en werkgroep 'Onderdak'

Drs. P. Albarda, drs. N. Boeken, prof. dr. G. Diemer, mr. W. H. Overbeek en mr. B. H. Rümke vormden de commissie van overleg voor beide instellingen. De commissie kwam drie keer bijeen, o.a. ter voorbereiding van projecten tot huisvesting van 'justitiabelen en anderen met overeenkomstige problematiek'.

De werkgroep aan wie de uitwerking van deze projecten in de zomer werd toevertrouwd, leverde reeds tegen het eind van het jaar een intern rapport dat reeds enkele nuances kon aangeven van de wijze waarop de commissie zijn taak wil opvatten. De gedachten gaan nu uit naar een tehuis voor 'hen die, mits werkend, op sociale indicatie tijdelijk beschut onderdak behoeven als voorbereiding op sociaal herstel'. Reclassenten zouden volgens de commissie in dit eerste project de voorkeur moeten hebben, zonder dat anderen, met gelijke problemen, behoeven te worden uitgesloten.

Plaatselijke samenwerking

Het plan tot een proef, uit te voeren door een plaatselijke afdeling van respectievelijk Genootschap en Humanitas, met nauwer samenwerken tussen reclassering en algemeen maatschappelijk werk, moest in portefeuille blijven, maar is geenszins afgelast. Uit menig verschijnsel is gebleken dat het zeer gewenst is te onderzoeken wat deze beide takken van maatschappelijk werk wel of niet voor elkaar kunnen doen, en hoe integratie het hulpverleningsrendement eventueel kan verhogen.

Conferenties, voorlichting en documentatie

Een hoogtepunt in de sectiewerkzaamheden was de langdurig en grondig voorbereide conferentie 'De image van de misdaad' op 13 en 14 mei. Binnen

werking kwam uit gezinsvoogdijen voort en derhalve zelden uit arrondissementen waar Humanitas niet werkzaam is. Er is nog steeds gebrek aan goede pleeggezinnen!

De netto toename in dit jaar van 10 pupillen betekent in feite 30 nieuwe plaatsingen, omdat er in 1966 20 kinderen konden worden afgevoerd. Het afscheid van pupillen wegens meerderjarigheid is nu een regelmatig verschijnsel geworden. Helaas verslechterde door de snelle toename de verhouding van het aantal kinderen in pleeggezinnen tot dat in inrichtingen weer enigszins, hetgeen de staf in 1967 voor een zware wervingstaak stelt.

Jeugd- en Buurthuiswerk

De heer P. Albarda vertegenwoordigde Humanitas in het bestuur van de Federatie Ankerclubhuiswerk.

het met zorg opgebouwde en nogal spectaculair opgezette programma was gedachtenwisseling mogelijk over het hoofdthema tussen een groot aantal aanwezige vertegenwoordigers uit velerlei beroepen (politie o.a.) en medewerkers uit het maatschappelijk werk.

Met vele kolommen druks, beschouwingen en een uitzending, hebben respectievelijk de dagbladpers, de vakpers en de radio aan deze goedgeslaagde conferentie aandacht besteed. Bovendien is van de conferentie een uitgebreid verslag voor intern gebruik gemaakt. Het doel van deze manifestatie: 'heroriëntering van de samenleving inzake misdadig gedrag' is hiermee uiteraard niet bereikt, maar zeer zeker wel bevorderd.

De in recensies goed beoordeelde uitgave van Genootschap en Humanitas: 'De gedetineerde mens en wij' door P. E. Hutte is bijna uitverkocht. Een herdruk wordt overwogen.

Vrijwillige medewerkers

Het aantal nodige en beschikbare vrijwillige medewerkers liep terug van 270 tot 226.

Het teruglopen van de vrijwillige medewerking aan het reclasseringswerk is wederom in bespreking geweest. Binnen Humanitas is dit corps van 1953 tot 1958 met gemiddeld 40 medewerkers per jaar toegenomen om daarna weer geleidelijk maar onmiskenbaar met plm. 30 medewerkers per jaar terug te lopen. Als nog niet ten volle gestaafde, maar wel aanvaardbare oorzaken voor dit verschijnsel worden voorlopig aangewezen: De professionalisering van het reclasseringswerk, verschuiving in het type, respectievelijk de houding van de reclasseringscliënt en de veranderde sociale verhoudingen. Dat in de provincies Groningen en Gelderland de aantallen vrijwilligers niet teruggelopen zijn en in de grote steden juist zeer snel wel wordt hiermee niet in tegenspraak geacht.

Bejaardenwerk

Landelijke sectie

Mejuffrouw drs. M. Foort, mevrouw D. Heroma-Meilink, J. van den Berg Jehs, drs. J. Diederich, T. van Grootheest (wnd. voorzitter), W. van Halm sr., J. Terlouw (secretaris) en de heer R. S. Westra vormden samen de landelijke sectie.

In mei 1966 is de sectie, na een stilstand van twee jaar, weer regelmatig gaan functioneren. De heer R. S. Westra is bereid gevonden in 1967 het voorzitterschap van de heer T. van Grootheest over te nemen.

De sectie heeft zich in dit verslagjaar allereerst beziggehouden met een inventarisatie, via de gewestelijke en plaatselijke medewerkers, van al het-

Gezinsverzorging

Landelijke sectie

Mejuffrouw T. van der Meulen, mevrouw M. van der Sleen-de Vries, de heren J. J. Enuma, B. Fels, M. P. Muste (plv. voorzitter), G. J. Noest, H. L. van Scheepen, C. M. Swiebel, J. Terlouw (secretaris) en P. Versteeg (voorzitter tot april 1966) vormden samen de landelijke sectie.

De heer P. Versteeg trad in de loop van het jaar af, daarmee een periode van 17 jaar medewerking in de landelijke sectie afsluitend. Hoofdbestuur en sectie zijn hem grote dank verschuldigd. De landelijke sectie heeft dit jaar onder meer aandacht besteed aan:

- Het gereed maken van uitgebreide richtlijnen voor de uitvoering van gezinsverzorging.
- Het ontwerpen van een taakomschrijving voor leidsters.

Maatschappelijk opbouwwerk en onderzoek

geen in onze afdelingen aan bejaardenwerk wordt verricht.

Als volgende taak heeft de sectie de samenstelling van een handleiding op zich genomen voor bejaardenwerk, bestemd voor afdelingsbestuursleden en leidinggevende medewerkers. Dit werk komt in 1967 gereed.

De sectie is ook weer met zijn advies-taak begonnen en wel met een nota aan het hoofdbestuur over de voor Humanitas belangrijke aspecten van de samenstelling en werkwijze van de provinciale commissies voor de bejaarden-oorden, en met commentaar op de concept-nota opnemingsbeleid van de Nederlandse Federatie voor Bejaardenzorg. De secretaris van de sectie vertegenwoordigt Humanitas in de Nationale Federatie voor Bejaardenzorg.

Plaatselijk werk

Alle jaarverslagen van afdelingen en gezinsverzorgingsdiensten maken melding van toenemende en intensieve activiteit in de diensten- en hulpverlening aan bejaarden, zowel met vrijwilligerswerk als met beroepshalve verleende bejaardenverzorging.

-- Bestudering van de wisselwerking tussen de bijstandsverlening en de gesubsidieerde maar niet kosteloze gezinsverzorging als sociale dienstverlening.

— De salariëring van gezinsverzorgsters.

— Subsidienormen en doelmatige administratie.

— Deelname aan de meningsvorming in de Centrale Raad voor gezinsverzorging, o.a. over een algemene rechtspositieregeling, opleiding, instructie en de subsidieregeling voor grote gezinsverzorgingsinstellingen (de zogenaamde A-instellingen).

Ten aanzien van twee zaken nam onze vertegenwoordiger in de Centrale Raad een afwijkend minderheidsstandpunt in. Ten eerste met een afwijkend oordeel over de subsidiefaciliteiten voor de zogenaamde A-instellingen, een standpunt dat de Nationale Raad voor Maatschappelijk Welzijn met Humanitas bleek te delen. Ten tweede met kritiek ten aanzien van de wijze waarop de opleiding van gezinsverzorgsters is ingepast in de 'Mammoetwet'.

Werkuitvoering

Het personeel in de afdelingen met gezinsverzorging nam toe. Er zijn nu 33

Landelijk adviesorgaan

Mejuffrouw drs. R. A. E. Zijlman (secretaresse) en de heren drs. P. Albarda, D. Th. F. d'Angremont, drs. W. J. de Bruyne, drs. F. Grunfeld en J. Landman (voorzitter) vormden het Landelijk Adviesorgaan Maatschappelijk Opbouwwerk (L.A.M.O.). Evenals in 1965 was mejuffrouw Zijl-

In samenwerking met anderen wordt in vele afdelingen aan de totstandkoming van zogenaamde dienstencentra gewerkt (zie ons vorig jaarverslag). Aan het eind van het jaar ontving het hoofdbestuur de eerste meldingen van met medewerking van Humanitas gerealiseerde plannen. Er zullen nog vele volgen.

De Stichting Opleidingen Bejaardenzorg

Dit jonge opleidingsorgaan, waarvan Humanitas één van de mede-oprichters is, heeft in 8 grote gemeenten in het westen van Nederland opleidingen tot bejaardenhelpster en oriënteringscursussen voor gezinshelpsters bij bejaarden georganiseerd.

Huisvesting

Humanitas participeert in 28 plaatselijke stichtingen in H.S.H.B.-verband. Bij 19 plaatselijke algemene stichtingen is Humanitas betrokken door het bezetten van een bestuursplaats en in vier afdelingen staan 7 bejaardentehuizen die uitsluitend door of namens Humanitas worden geëxploiteerd.

leidsters, 57 gediplomeerde gezinsverzorgsters en 588 helpsters werkzaam bij Humanitas. De toename stelde teleur omdat de behoefte aan hulp vele malen groter is. Verdrievoudiging van ons corps zou nodig zijn in plaats van de toename met plm. 30 % van nu. De sectie ziet enige mogelijkheden tot verbetering in dit opzicht in betere salariëring, meer souplesse bij de subsidiëring ten aanzien van goede ongediplomeerde krachten en een inschakeling van de gehuwde vrouw als werkneemster in de gezinsverzorging.

Er kwam één afdeling met gezinsverzorging bij: Noord-Oost-Veluwe.

In diverse afdelingen zijn plannen voor nieuwe diensten in voorbereiding. Aan werkkraft van aanstaande bestuursleden ontbreekt het niet. Wel aan gezinsverzorgsters en ook wel eens aan samenwerkingsbereidheid bij andere groepen.

Conferenties

De sectie belegde twee conferenties, één voor besturen over de invloed van de bijstandswet en één voor de leidsters over huishoudelijke en gezinsvoorlichting.

man voor halve werktijd bij Humanitas werkzaam.

Het L.A.M.O. maakte een begin met de opstelling van een nota over planning en programmering van welzijnsvoorzieningen. In dit kader werden ook gedachten over wetgeving inzake subsidiëring van organen voor maatschappelijk welzijn besproken. Er werden verschil-

lende reacties ontvangen op de zogenaamde 'determinatietabel', voor maatschappelijk opbouwwerk. Deze reacties zullen verwerkt worden in de nieuwe versie van de tabel.

Advisering over sociale planning, maatschappelijk opbouwwerk en schaalvergroting

Geadviseerd werd aan besturen en/of functionarissen over vraagstukken van sociale planning, maatschappelijk opbouwwerk en/of schaalvergroting in Groningen, Friesland en Utrecht.

**Stichting
Kindertehuizen van
Humanitas**

Bestuur

Mejuffrouw E. Kamphuis Suermondt (secretaresse), mejuffrouw P. E. Levenbach, mevrouw T. Max-Nijman en de heren J. Bijleveld, drs. P. A. Drillich, mr. M. Knap (voorzitter), C. M. Swiebel (penningmeester) vormden tezamen het bestuur.

Bezetting en mutaties

In 1966 bedroeg de gemiddelde bezetting van het Kinderhuis 'Ellinchem' en zijn dependance 49,2 (49,9) met een maximum van 52.

**Financieel verslag
over 1966**

In dit verslag zijn de financiële jaarcijfers over 1966 van het centraal bureau en het voogdijwerk in de gebruikelijke verkorte vorm opgenomen. In 1966 zijn wederom verschillende categorieën kosten aanzienlijk gestegen. Voor wat het centraal bureau betreft, stond hier een belangrijke verbetering in de subsidiepositie tegenover. Het voogdijwerk ondervond echter in toenemende mate bezwaren van de toepassing der subsidieregeling. Het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk verhoogde met ingang van 1 januari 1966 de subsidies voor het landelijk samenwerkingsorgaan en de coördinatie van het bejaardenwerk van 70 % tot 80 %. Het Ministerie van Justitie heeft met terugwerkende kracht over de jaren sinds

Onderzoek en advisering over algemene onderwerpen

Naar aanleiding van de rapporten over de proefperiode in 1965 met 'intake'-registratie, het zogenaamde 'Kanalenonderzoek', werd in het afgelopen jaar, in overleg met de landelijk functionaris voor algemeen maatschappelijk werk, een opzet gemaakt voor een uniforme registratie van de 'intake'. Door het hoofdbestuur werd ingevolge een op het congres in 1965 genomen besluit een Commissie Samenwerkingsvraagstukken ingesteld, waarvan mejuf-

Het totaal aantal verpleegdagen bedroeg 17.955 (18.202) verdeeld over 66 (73) kinderen. Voor rekening van de voogdijafdeling van Humanitas kwamen 28 (33) kinderen met 8723 (9673) verpleegdagen. Het aandeel van Humanitas in de bezetting van het kinderhuis wordt steeds groter; 75% van de kinderen komen óf van onze voogdijafdeling, óf hebben verbinding met één van onze deelorganen voor gezinsvoogdij. Geconstateerd is dat er geen kinderen bij zijn uit de arrondissementen Groningen en Rotterdam, waar Humanitas wel volop gezinsvoogdijwerk heeft. De gemiddelde verblijfsduur was iets minder dan vorig jaar, 28 maanden (vorig jaar 30). Dit is toch nog steeds te lang en het bestuur streeft ernstig naar verbetering.

Financiën

De kostprijs per verpleegdag stemt overeen met de subsidienorm van f 20,— per dag. De kapitaalpositie is ietwat verbe-

1964 subsidie verleend voor de coördinerende werkzaamheden op het terrein van de kinderbescherming; de nabetaaling van subsidie over de jaren 1964 en 1965 is op de staat van baten en lasten onder 'Diversen' vermeld. De personeels- en bureaunkosten (na aftrek van ontvangen vergoedingen) werden in 1966 voor circa 70 % door overheidssubsidies gedekt. Door toeneming van het ledental verhoogde de contributie-aftocht een belangrijke stijging. Ook de kosten van verenigingsactiviteiten waren aanzienlijk hoger (Organisatiekosten en vooral de verzendkosten van periodieken, opgenomen onder het hoofd 'publicaties'). De jaarlijkse loterij heeft in 1966 een goed resultaat opgeleverd, hetgeen voor een belangrijk deel te danken is aan de medewerking van de leden der vereniging. Uit de opbrengst ad. f 196.000, heeft het hoofdbestuur in totaal f 68.000,— besteed aan algemene financiële ondersteuning van de werkzaamheden van de afdelingen en gewesten. Behalve van de instellingen die onze vereniging jaarlijks met vaste bijdragen steunen, werd voor 1966 o.m. een bijdrage ontvangen van het Koningin Juliana Fonds. Voorts zijn van verschillende

frouw Zijlman als secretaresse/rapporteur fungeert.

Vertegenwoordigingen en enkele andere externe contacten

De secretaresse van het L.A.M.O. heeft zitting in de secties algemeen maatschappelijk werk en bijzonder opbouwwerk van de commissie ter bestudering vrijwilligersvraagstuk van de Nationale Raad. Tevens is zij lid van de Commissie Terminologie van de Nationale Raad en van de 'Organisatiecommissie' van de Centrale Raad voor Gezinsverzorging.

terd, o.m. door giften en collecten.

Nieuwbouw en plannen

De personeelsflat met 12 eenmanswoningen is gereed en in gebruik genomen. In de nabije toekomst hoopt het bestuur 'Ellinchem' te kunnen uitbreiden met nog twee dependances voor 12 à 14 oudere kinderen. Voor uitbreiding op langere termijn wordt gedacht aan een tehuis voor 80 kinderen met opvoedingsmoeilijkheden en een huis voor 40 kinderen die een buitengewone behandeling behoeven.

Verzorgende medewerkers

Naast de vaste staf, die, als overal, nog steeds moeilijk op peil te houden is, kan de Stichting nog rekenen op de bijstand van een psychiater als medische specialist voor de kinderen en consulent voor de staf, een huisarts, een tandarts, een psychologe en een psychotherapeute.

T. VAN GROOTHEEST, secretaris.

particulieren giften, legaten, enz. ontvangen. Bij het voogdijwerk blijft de netto-toeneming ongeveer 10 pupillen per jaar: het aantal verpleegdagen was in 1965 54.696 en in 1966 58.410, overeenkomend met gemiddeld 150 pupillen in 1965 en gemiddeld 160 pupillen in 1966. De kosten van het voogdijwerk zijn wel bijzonder sterk gestegen. Het budget bedroeg namelijk in 1964 f 540.000,—, in 1965 f 620.000,— en in 1966 f 760.000,—. De kosten per pupil zijn daarmee gekomen op gemiddeld f 4.750,— in 1966 hetgeen f 1.000,— hoger is dan de gemiddelde kosten in 1964. Bovendien is dit cijfer een gemiddelde: voor pupillen in inrichtingen bedragen de kosten per jaar tegenwoordig f 10.000,— en meer. Het Ministerie van Justitie vergoedt deze kosten niet volledig. Zo wordt in principe de internaatsverpleging in 1966 voor 98 % vergoed (voor 1965 was dit 97 % en in de jaren daarvoor 95 %). De werkelijke uitkomst kan echter lager zijn, doordat het departement bovendien maximum-verpleegprijzen vaststelt, welke voor vergoeding in aanmerking komen. Ten behoeve van de meeste pupillen

waren voorheen de gemeenten bereid het ontbrekende bedrag aan kostenvergoeding aan te vullen. Sinds enige jaren zijn echter geen bereidverklaringen tot deze suppleties afgegeven, zodat op den duur alle tekorten door onvolledige vergoeding voor rekening van de voogdijvereniging komen. In 1966 is een vierde maatschappelijk werkster bij het voogdijwerk aangesteld. Volgens de normen van het departement kwamen slechts drie maatschappelijk werkers voor subsidie in aanmerking. De lasten oude boekjaren hebben betrekking op navorderingen verpleeggelden door inrichtingen tot en met 1963, voor zover deze niet door subsidie of suppletie werden gedekt. Bij het schrijven van dit verslag — begin juli 1967 — heeft het departement nog geen definitieve afrekening aan onze voogdijvereniging verstrekt over de jaren sinds 1964. Er moet ernstig rekening mee worden gehouden, dat wanneer deze afrekeningen eenmaal zullen zijn vastgesteld, nog aanzienlijke tekorten zullen blijken die in de inmiddels afgesloten boekjaren zijn ontstaan.

Het tekort van het voogdijwerk over 1966 ad f 27.000,— moet dus aan de volgende drie oorzaken worden toegeschreven: de onvolledige vergoeding van bepaalde verpleegkosten, met name voor pupillen in inrichtingen; de subsidiëring van een kleiner aantal maatschappelijk werkers dat bij Humanitas is aangesteld; de achterstand in de vaststelling van definitieve afrekeningen. Het hoofdbestuur heeft behalve de bijdrage aan het voogdijwerk voor het tekort over 1966 bovendien een aanvulling verstrekt van bijna f 1.000,— op de startbijdrage voor het gezinsvoogdijwerk in Gelderland. Mede door financiële steun in de aanlooperperiode is het mogelijk geweest in enkele jaren een vaste basis te verkrijgen voor het gezinsvoogdijwerk in de arrondissementen Groningen, Leeuwarden, Arnhem/Zutphen en 's-Gravenhage. Nu in het algemeen de situatie is bereikt, waarin de afdelingen en gewesten 'self-supporting' zijn voor wat de

kosten betreft verbonden aan de bestaande werkzaamheden, heeft het hoofdbestuur gevolg kunnen geven aan het voornemen tot gerichte financiële steun aan nieuwe activiteiten. In totaal is een bedrag van ongeveer f 25.000,— beschikbaar gesteld als bijdrage tot de uitbreiding van werkzaamheden in afdelingen en gewesten. Uit het fonds Maatschappelijk Werk zijn uitkeringen gedaan van totaal f 3.500,— als financieringsbijdrage aan afdelingen die in voorgaande jaren een begin hebben gemaakt met het verlenen van gezinsverzorging. Een bedrag van f 5.000,— is aan dit Fonds toegevoegd voor het financieren van bijzondere projecten, waarbij gedacht is aan bijdragen in opleidingskosten voor het maatschappelijk werk.

Teneinde te bereiken, dat over enige jaren de financiering mogelijk wordt van huisvesting waarvoor geen bestaand gebouw beschikbaar is, werd het Bouwfonds met f 30.000,— versterkt. Behalve het pand J. W. Brouwersstraat 16 te Amsterdam waren einde 1966 eigendom van de vereniging de panden waarin de bureaux zijn gevestigd van de afdelingen Amsterdam, Rotterdam, Arnhem en Leeuwarden. In 1967 zijn of worden voor dit doel panden aangekocht te Haarlem en Assen. De financiering, die evenals het beheer bij de desbetreffende afdelingen berust, levert in enige gevallen moeilijkheden op. De vraag op welke wijze deze problemen kunnen worden ondervangen is thans in studie. Als waarborg voor de handhaving der bestaande werkzaamheden is het noodzakelijk, dat de Algemene Reserve een aanzienlijke uitbreiding ondergaat. In 1966 was hiervoor f 25.000,— beschikbaar waardoor de reserve op f 100.000,— is gebracht. Uit het Fonds Makkerhulp zijn voor bijna f 7.000,— uitgaven gedaan voor individuele hulp. Voor de opleiding tot gezinsverzorgster zijn in 1966 bijdragen ad. f 1.665,— uit het desbetreffende fonds verstrekt. De inkomsten van beide fondsen waren onvoldoende, zodat het nog beschikbare bedrag verminderd is.

De financiële positie van het centraal bureau vertoont een sterke toeneming van de vorderingen. In de eerste plaats betreffen deze de afrekeningen van subsidies, in de tweede plaats voor ongeveer f 100.000,— vorderingen op afdelingen en gewesten. Hiervan heeft ongeveer f 30.000,— betrekking op leningen ter financiering van enige kantoorpanden, terwijl de vorderingen in rekening courant zijn opgelopen tot f 70.000,— (meer dan verdubbeld sinds einde 1965). Verschillende afdelingen konden niet tijdig aan hun verplichtingen voldoen, doordat zij zelf te kampen hadden met achterstand in subsidieafrekeningen, vooral van de gezinsverzorging. Ook ondervonden enige afdelingen moeilijkheden bij de financiering van het verbouwen en geschikt maken van kantoorruimte. In een aantal gevallen is door afdelingen in 1966 een groter beroep gedaan op bankcrediet. Bij de andere afdelingen en de gewesten verbeterde de liquiditeitspositie, zodat het gebruik van bankcrediet in totaal niet is toegenomen. De totale uitgave der vereniging beliepen in 1966 f 4,6 miljoen, welk cijfer ruim f 850.000,— hoger is dan het overeenkomstige bedrag van 1965. De belangrijkste oorzaak van de toeneming was wederom de stijging van het kostenniveau. Daarnaast heeft een bescheiden uitbreiding van de personeelsformatie plaatsgevonden. Van de uitgaven werd f 3,5 miljoen besteed aan personeelskosten, dat is f 700.000,— meer dan in 1965. De overheidssubsidies maakten in 1966 rond 80 pct. van het budget uit, tegen 75 pct. in 1965. De retributies voor gezinsverzorging en andere particuliere bijdragen zijn minder toegenomen dan de uitgaven en de subsidies. Intussen bereikten deze inkomstenposten in 1966 tezamen het respectabele bedrag van f 975.000,—.

Ten slotte worden in dit verslag de officiële jaarcijfers van de Stichting Kindertehuizen van Humanitas gepubliceerd, welke bij de geconsolideerde cijfers van de vereniging buiten beschouwing zijn gelaten. MR. H. J. TIMMAN, penningmeester.

BALANS VAN HET VOOGDIIJWERK VAN HUMANITAS PER 31 DECEMBER 1966

Bank en giro	f 36.936,33	Te betalen verpleeggelden	f 76.184,55
Subsidies en suppleties	f 97.258,87	Diverse crediteuren	f 5.476,80
Diverse debiteuren	f 2.036,88	Rekening-courant centraal bureau	f 54.570,73
		Gecontroleerd en accoord bevonden	
		WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO.	
	f 136.232,08	Registeraccountants	f 136.232,08

STAAT VAN BATEN EN LASTEN VAN HET VOOGDIIJWERK VAN HUMANITAS OVER 1966

Verpleeggelden	f 638.007,91	Subsidies en suppleties	f 703.481,12
Kosten maatschappelijk werkers	f 74.226,64	Wezenrente e.d.	f 23.054,76
Kosten administratie en bestuur	f 23.076,33	Giften, kinderopstzegels, SAKOR	f 6.111,12
Diverse kosten pupillen	f 2.339,94	Nadelig saldo	f 27.447,85
Kantoorkosten	f 13.331,24	Gecontroleerd en accoord bevonden	
Lasten oude jaren	f 9.112,79	WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO.	
	f 760.094,85	Registeraccountants	f 760.094,85

BALANS VAN HET CENTRAAL BUREAU VAN HUMANITAS PER 31 DECEMBER 1966

Dadelijk beschikbare middelen:			
Kas, bank, giro	f 76.678,76		
Vorderingen en vooruitbetaald			
Leningen aan afdelingen enz.	f 44.420,77		
Vorderingen en vooruitbetaalde kosten	f 184.504,31		
	f 228.925,08		
Af: Reserve voor dubieuze vorderingen	f 4.986,90		
		f 223.938,18	
Voorschotten Fonds Makkerhulp	pro memorie		
Rekeningen-courant:			
Afdelingen en gewesten	f 72.971,23		
Voogdijwerk	f 54.570,73		
		f 127.541,96	
Vastgelegde middelen:			
Kantoorgebouw	f 95.978,83		
Meubilair en kantoor machines	f 9.301,79		
		f 105.280,62	
		f 533.439,52	
Schulden op korte termijn			f 106.251,83
Schulden op lange termijn:			
Hypotheek	f 11.850,—		
Leningen	f 16.070,—		
		f 27.920,—	
Fondsen:			
Makkerhulp	f 9.171,18		
Kinderbescherming	f 31.890,51		
Steunfonds	f 33.500,—		
Opleiding gezinsverzorging	f 6.613,77		
Maatschappelijk werk	f 15.000,—		
Bouwfonds	f 55.000,—		
		f 151.175,46	
Reserve Propaganda	f 5.000,—		
Reserve Herwaardering Gebouw	f 50.000,—		
Algemene Reserve	f 100.000,—		
Kapitaal	f 93.092,23		
Gecontroleerd en accoord bevonden WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO. Registeraccountants			f 533.439,52

STAAT VAN BATEN EN LASTEN VAN HET CENTRAAL BUREAU VAN HUMANITAS OVER 1966

Personeelskosten:			
Salarissen	f 270.720,45		
Pensioen- en andere sociale verzekeringspremies	f 47.970,34		
Reiskosten en diversen	f 30.822,56		
		f 349.513,35	
Bureaunkosten:			
Huisvesting	f 20.598,57		
Porti en telefoon	f 14.604,25		
Kantoorbehoeften	f 7.067,70		
Kantoorinventaris	f 3.137,09		
Accountant	f 5.168,—		
		f 50.575,61	
Organisatiekosten:			
Hoofdbest., verenigingsraad	f 3.896,23		
Secties, commissies	f 2.860,63		
Congres, jaarverslag	f 4.143,84		
		f 10.900,70	
Bevordering deskundigheid:			
Scholing, conferenties	f 3.665,55		
Supervisie	f 704,89		
Documentatie	f 1.608,17		
Sociaal onderzoek	f 221,30		
		f 6.199,91	
Deelneming in andere organisaties	f 3.200,—		
Publicaties	f 25.860,51		
Propaganda	f 5.831,55		
Diversen	f 3.954,98		
Exploitatie kantoorgebouw	f 10.809,58		
Bijdragen aan voogdijwerk enz.	f 28.397,67		
Bijdragen aan afdelingen enz.	f 25.873,41		
Dotatie Fonds Maatschappelijk Werk	f 5.000,—		
Dotatie Bouwfonds	f 30.000,—		
Dotatie Algemene Reserve	f 25.000,—		
Voordelig saldo	f 6.924,23		
		f 588.041,50	
Regelmatige baten:			
Overheidssubsidies	f 266.288,—		
Contributie-afdracht	f 68.102,50		
Abonnementen, advertenties	f 953,—		
Diverse jaarlijkse bijdragen	f 25.125,—		
Vergoeding bureaunkosten	f 16.059,84		
		f 376.528,34	
Overige baten:			
Netto-opbrengt diverse acties	f 128.572,39		
Bijdrage Kon. Juliana Fonds	f 24.040,—		
Bijdrage Kinderpostzegels	f 6.452,25		
Bijdrage Reclassering	f 1.650,—		
Giften, legaten, enz.	f 15.113,03		
Diversen	f 24.685,49		
		f 200.513,16	
Exploitatie kantoorgebouw	f 11.000,—		
Gecontroleerd en accoord bevonden WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO. Registeraccountants			f 588.041,50

Financiële gegevens over de activiteiten van de gehele vereniging in 1966

Onderstaande gegevens zijn samengesteld door de adviseur voor financiën en organisatie van het centraal bureau uit de gegevens, verstrekt door de betreffende penningmeesters, aangevuld met cijfers ontleend aan jaarverslagen, subsidie-

afrekeningen e.d. Voor de goede orde moet worden opgemerkt, dat deze cijfers niet zijn gecontroleerd door onze accountants.

Gecombineerde staat van baten en lasten 1966 van de plaatselijke gezinsverzorgingsdiensten van Humanitas

Salarissen leidsters en verzorgsters	f 563.000,—	Subsidies (taxatie)	f 1.375.000,—
Salarissen helpsters	f 1.031.000,—	Retributies	f 423.000,—
Salarissen overig personeel	f 48.000,—	Bijdragen	f 34.000,—
Pensioen- e.a. sociale verzekeringspremies	f 205.000,—	Ziekengelden	f 99.000,—
Overige kosten	f 91.000,—	Overige baten	f 5.000,—
			f 1.936.000,—
		Tekorten minus overschotten	f 2.000,—
	f 1.938.000,—		f 1.938.000,—

Het landelijk gemiddelde voor de retributies bleef opnieuw achter bij de kostenstijgingen en bedroeg in 1966 23 pct. De andere particuliere bijdragen en overige baten bleven op hetzelfde niveau als in 1965. In totaal werd voor de gezinsverzorging in 1966 een saldo tekort geboekt van f 2.000,— dat voornamelijk is ontstaan bij een aantal van de grote gezinsverzorgingsdiensten. De budgetten waren in 1966 als volgt:

— Amsterdam f 450.000,—, Haarlem f 340.000,—, Groningen f 170.000,—
— tussen f 65.000,— en f 130.000,—: Delft, Dordrecht, Enschede, Den Haag, Rotterdam en Zwolle.

De overige gezinsverzorgingsdiensten met kleinere budgetten hadden in het algemeen een exploitatie-overschot.

Het totale budget van de gezinsverzorging was bijna 30 pct hoger dan in 1965. De stijging was gelijkmatig verdeeld over bijna alle plaatselijke gezinsverzorgingsdiensten.

Er zijn aanwijzingen, dat de stijging van de uitgaven in 1966 voor een deel betrekking heeft op uitbreiding van de geboden hulp. In de post „salarissen helpsters” is een bedrag van ruim f 600.000,— begrepen voor bejaardenhulp die wordt gesubsidieerd voor een hoger percentage dan de overige gezinshulp.

Van de totale kosten onder aftrek van ziekengelden werd in 1966 ruim 74 pct gedekt door overheidssubsidies. De verbetering in dit opzicht kan worden verklaard uit een toename van de ontvangen ziekengelden en gedeeltelijke subsidiëring van de kosten voor administratief personeel.

Balans van de stichting Kindertehuizen van Humanitas per 31 december 1966

Kas, bank, giro	f 22.236,30	Schulden op korte termijn	f 86.890,99
Middelen t.b.v. financiering uitbreiding enz.	f 29.753,68	Schulden op lange termijn	f 293.360,—
Beleggingen	f 31.635,—	Reserve voor uitbreiding enz.	f 38.426,33
Vorderingen en vooruitbetaald	f 49.234,47	Waarborghypothec ad f 195.520,— t.b.v. de staat der Nederlanden	pro memorie
Vorderingen op lange termijn	f 4.391,42	Kapitaal	f 12.778,78
Gebouw Ellinchem	f 89.658,—		
Uitbreiding enz.	pro memorie		
Personeelsflat Ellinchem	f 204.547,23		
	f 431.456,10	Gecontroleerd en accoord bevonden. WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO. Registeraccountants	f 431.456,10

Staat van baten en lasten van de stichting Kindertehuizen van Humanitas over 1966

Personeelskosten	f 247.266,63	Gedeclareerde verpleegdagen:	
Huisvestingskosten	f 24.261,46	Verenigingen	f 217.418,50
Voeding, kleding, enz.	f 56.235,90	Overheid	f 144.374,75
Verwarming, bewassing, enz.	f 12.345,36		
Overige kosten	f 21.556,25	Totaal: 17.955 dagen à f 20,15	f 361.793,25
Afronding verpleegprijs	f 127,65	Gecontroleerd en accoord bevonden. WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO. Registeraccountants.	f 361.793,25
	f 361.793,25		

ACCOUNTANTSVERKLARING

WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO., Registeraccountants

Amsterdam, 20 juli 1967

Aan het Hoofdbestuur van de Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werk „Humanitas”,
Jan Willem Brouwersstraat 16, Amsterdam.

Mijne Heren,
Ingevolge Uw opdracht controleerden wij de jaarrekening van het Centraal Bureau van Uw vereniging, van het Voogdijwerk en van de Stichting Kindertehuizen van Humanitas over 1966. Wij bevonden deze stukken accoord en hebben ze van een dienovereenkomstige verklaring voorzien.

Hoogachtend, WEGERIF, LEGUYT, VAN MEURS & CO. w.g. A. A. M. van Pinxteren.

Gecombineerde staat van baten en lasten 1966 van de afdelingen van Humanitas (exclusief gezinsverzorging)

Personeelskosten	f 1.004.000,—	Subsidies	f 948.000,—
Bureaunkosten	f 111.000,—	Contributies	f 155.000,—
Verenigingskosten	f 95.000,—	Giften enz.	f 130.000,—
Afdrachten aan hoofdbestuur	f 67.000,—	Inkomsten via hoofdbestuur	f 54.000,—
Bijdragen aan gewesten	f 10.000,—	Diversen	f 92.000,—
	f 1.287.000,—		
Overschotten minus tekorten	f 92.000,—		
	f 1.379.000,—		f 1.379.000,—

Van het totale afdelingsbudget in 1966 heeft slechts 3 pct. betrekking op afdelingen waarbij geen maatschappelijk werkers waren aangesteld. Bij 26 afdelingen met beroepskrachten voor het algemeen maatschappelijk werk bedroeg het gemiddelde budget op jaarbasis f 20.000,—.

Bij de afdelingen Amsterdam, Den Haag en Rotterdam waren beroepskrachten in dienst voor het samenwerkingsorgaan, het algemeen maatschappelijk werk en het gezinsvoogdijwerk. Deze drie afdelingen tezamen hadden in 1966 een budget (exclusief gezinsverzorging) van rond f 790.000,—.

De kosten waren 20 pct. hoger dan in 1965. Deze verhoging is veroorzaakt door enige uitbreiding, maar voornamelijk door kostenstijgingen.

De subsidies voor het algemeen maatschappelijk werk en de samenwerkingsorganen zijn in 1966 verhoogd. Hierdoor konden in dit jaar de totale kosten van de afdelingen voor bijna 75 pct. uit overheidssubsidies worden gedekt.

Dankzij hogere ontvangsten uit contributies en diversen (voornamelijk vergoeding bureaunkosten) hebben bijna alle afdelingen in 1966 een exploitatieoverschot bereikt.

Gecombineerde staat van baten en lasten 1966 van de gewesten van Humanitas

Personeelskosten	f 345.000,—	Subsidies	f 392.000,—
Bureaunkosten	f 41.000,—	Bijdragen van afdelingen	f 10.000,—
Verenigingskosten	f 6.000,—	Inkomsten via hoofdbestuur	f 3.000,—
	f 392.000,—	Giften enz.	f 11.000,—
Overschotten minus tekorten	f 24.000,—		
	f 416.000,—		f 416.000,—

De uitgaven van de gewesten in 1966 betroffen voor f 295.000,— de provinciale samenwerkingsorganen. De subsidies voor deze organen zijn in 1966 belangrijk verhoogd. Daarmede worden mogelijkheden geboden tot een behoorlijke opzet van bureau en administratie, welke tot dusverre veelal hebben ontbroken. In 1966 is een bescheiden begin gemaakt met de opzet van enige provinciale bureaus.

Het gezinsvoogdijwerk — in de gewesten Friesland, Groningen, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland — onderging

enige uitbreiding. In enkele gewesten ontstond een tekort voor het gezinsvoogdijwerk doordat de giften voor dit doel niet toereikend waren om het ongesubsidieerde deel van de kosten te dekken.

In totaal werd door de gewesten een netto-overschot van f 24.000,— geboekt. Gezien de noodzaak van hogere uitgaven voor bureau en administratie in de komende jaren valt niet te verwachten, dat dit gunstige beeld blijvend zal zijn.

Geconsolideerde staat van baten en lasten 1966 van de gehele vereniging Humanitas

Personeelskosten	f 3.503.000,—	Subsidies	f 3.684.000,—
Verpleegkosten voogdijpupillen	f 640.000,—	Particuliere bijdragen	f 553.000,—
Bureaunkosten	f 307.000,—	Retributies gezinsverzorging	f 423.000,—
Verenigingskosten	f 153.000,—	Diversen	f 125.000,—
	f 4.603.000,—		
Overschotten minus tekorten	f 182.000,—		
	f 4.785.000,—		f 4.785.000,—

In de geconsolideerde staat van baten en lasten zijn de totaalcijfers van gezinsverzorging, afdelingen en gewesten samengevoegd met de officiële cijfers van het centraal bureau en het voogdijwerk. Daarbij zijn de betalingen van de organen der vereniging onderling, welke tot dubbelrekening zouden leiden, weggelaten.

Per saldo behaalde de vereniging in 1966 een overschot dat ongeveer het dubbele bedraagt van het netto-overschot in 1965.

De belangrijkste verbeteringen zijn opgetreden in de financiële uitkomsten van afdelingen en gewesten.

De financiële situatie in de gezinsverzorging werd in zoverre gunstiger dat tegenover tekorten in bepaalde plaatsen in 1966 op andere plaatsen overschotten tot een vrijwel gelijk bedrag zijn geboekt. De uitkomsten van het centraal bureau bleven nagenoeg gelijk, terwijl tenslotte het voogdijwerk een stijging van het tekort vertoonde.